

"Maria Stuart" Kansanteatterissa.

S. D.

Helsingin Kansanteatterin toissailtainen "Maria Stuartin" esitys muodostui tavallista voimakkaammaksi teatterielämykseksi. Schillerin tragedian mahtipontinen runokieli kuului luontevalta johtaja Eino Salmela'sen ohjauksen puitteissa, sillä näytelmän henkilöt olivat suurta tyyliä, karuja ja väkeviä aina lähelle epäinhimillisyyttä. Näytelmä ei näin ohjattuna ole varsinaisessa mielessä kuvausta kahden erilaisen ja toisilleen vihamielisen naisen taistelusta, niinkuin useasti "Maria Stuart"-esitykset ovat, vaan se on kuvaus ihmisistä, jotka kukin omalla kiihkeällä tavallaan kamppailevat kohtalonsa kourissa vaikka kolmas näytös — koko näytelmän korkein kohta — saakin ratkaisunsa sen vuoksi että Elisabethin ja Marian kohtauksen todistajana on mies, jota kumpikin rakastaa. Ohjauksessa oli useita kohtia, jotka täytyy merkitä hyväksi ja erikoislaatuiseksi saavutuksiksi. Esimerkkinä mainittakoon Elisabethin ja Mortimerin kahdenkeskinen tapaaminen: keski-ikäisen, mahtavuudestaan ja älykyydestään tietoisin naisen ja hätääntyneen, mutta rakkaudelleen ja ihanteelleen uskollisen nuorukaisen välinen kamppailu oveluudessa on eleilynsä vuoksi täynnä kirpeää ja rohkeaa huumoria, kuningatar saa sadun noita-akan piirteet, ritari on kuin loukkuun joutunut hiiri.

Ensi-iltaan liittyneen taiteilijajuhlan vuoksi kiintyi päähuomio tietysti Hugo Hytösen Burleighiin, hartiakkaaseen, päämäärästään tietoseen, ankaraan ja kovaan valtiomieheen. Hytösen taiteen voima on yleensä sen yksinkertaisuudessa, sisästä tulevassa ilmeikkyydessä, vaivattomassa ja alkuvoimaisessa luontevuudessa. Nämä näyttelijäominaisuudet esittäytyivät myöskin Burleighin osassa, renessanssi-ihmisessä, jossa julmuus ja salamurhasuunnitelmat sopeutuivat merkittävästi miehekkääseen rehtyteen. — Eine Laineen kuningatar Elisabeth sopi erinomaisesti Hugo Hytösen näyttelijäsuorituksen rinnalle, näin kovaa, julmaa ja samalla rehevää Elisabeth-esitystä emme ole aikaisemmin nähneet. Renessanssi-ihminen nautinnonhalussaan, vallanhimossaan ja tunteittensa voimakkuudessa, mutta loppujen lopuksi kylmästi harkitseva, kaikki mahdollisuudet huomioon ottava poliitikko, nainen, joka ehdottomasti vallitsee ympäristöään, ei suloisella viehkeydellään tai sydämellisyydellään, vaan älyllään ja tahdollaan ja joka kaiken

mahtipontisuutensa keskellä hoivaa josain olemuksensa sopukassa kipua sen vuoksi, ettei ole miesten valloittaja niinkuin Maria, ettei osaa olla välitön niinkuin hän, sellainen oli tämä Elisabeth. Suurpiirteinen, karkein vedoin tehty näyttelijäsuoritus lupaa uutta Eine Laineen muutenkin niin antoisalla näyttelijätaipaleella.

Emmi Jurkan Maria Stuartia odotti ehkä suurimmalla uteliaisuudella. Emmi Jurkka on taiteilijana ainutlaatuisen välitön, hänen sielullisissa ilmaisekinoissaan on meillä harvinaisia piirteitä, voimakkaammillaan ollessaan hän staa katsojalle vaikutuksen niinkuin

repisi sisäisen olemuksensa pala alta nähtäväksi. Emmi Jurkan Maria Stuart oli kiihkeä hermoihminen, hänen talttumattomuudessaan ja ylpeydessään oli eräänlaista ylevää raivoa ja jotkut kohtaukset olivat liikuttavia ja kauniita, niinkuin polvistuminen Elisabethin edessä, ripin teko ennen kuolemantuomiota ja jäähyväiset Leicesterille. Sellaiseen pystyy vain hyvin lahjakas näyttelijä. Mutta samalla ei voi olla toteamatta, että Emmi Jurkkaan on tulossa jotain teennäistä, liian pateettista, käsien luonnottomat asennot, rukousnauhan ristin kouristeleminen eivät vakuuttaneet vaan häiritsivät. Olisi valitettavaa, jos se kehitys, mikä sai kauneimman ilmaisuensa Kansallisteatterin "Sana" näytelmän nuorena äidissä, jollakin tavoin olisi keskeytynyt.

Kaarlo Kytö oli saanut vaikean luonnetehävän Leicesterissään, kunnianhimoisessa kahden kuningattaren tavoittelijassa. Koko osasuoritus perustuu etupäässä ilmeilyn varaan, vuorosathan supistuvat hyvin vähäiseksi ja paljastavat itse asiassa sangen vähän tämän rohkean huimapään ja kevytmielisen älyniekän olemuksesta. Loppukohtauksen itseinhossa ja repivässä tuskassa oli uskottavuutta. Fritz-Hugo Backmanin näyttelijäolemukselle on Mortimerin kiihkomielen ja jesuiittain koulussa kääntymyksensä suorittanut nuorukainen vieras, tässä Mortimerissa oli nuorekasta aurinkoista intomieltä, mutta ei sitä sisäistä paloa, jota tietoinen marttyyriuteen heittäytyminen merkitsee. Hilda Keskinen vanha Hanna oli sydämellisen koruton ja herttainen, Vilho Siivola Melvilissä oli arvokkuutta ja sisäistä vakavuutta, Ossi Korhosen, Kyösti Erämään, Aatu Talanteen ja Sasu Haapasen hovimiehet ja ritarit tunnollisia näyttelijäsuorituksia.

Lasse Elon yksinkertaisen jylhä ja vähin muutoksin aikaansaatu lavastus tehosti esityksen monumenttaalisuutta.

Yleisön lämmin mukana eläytyminen asiaan kuuluvine nyyhkytyksineen ja niiskutuksineen ennusti Schillerin runodraamalle menestystä Kansanteatterissa.

S-K. K.

Maria Stuart i Gamla studenthuset.

Schillers Maria Stuart — med all aktning för den store tyske skalden, en modern människa känner sig oundvikligen något betänksam vid åsynen av skådespelets namn på en affisch. Detta är särskilt fallet, om affischen annonserar den stora tragedins framförande på en mindre scen, där möjligheterna både i fråga om utstyrsel och rollbesättning äro snävt begränsade. Gårdagens representation av Schillers skådespel på Kansanteatteri gav en emellertid den goda lärdomen, att detta gamla spel liksom så många av dess art äro fullt kapabla att fångla ens intresse också utan tillhjälp av en yppig utstyrsel och kanske någon gästspelande virtuos i någon av dess huvudroller. De skrevo i alla fall roller att göra något av för skådespelarna, de där gamla tragediförfattarna av Schillers typ — roller för skådespelarna och repliker att med allvar lyssna till för åhörarna. Det blev inte alls långträdigt att följa med de värdigt framskridande akterna, i varje fall inte förrän i den sista, och dennas något prövande effekt var inte enbart Schillers fel.

Premiären gavs som recett för Hugo Hytönen med anledning av dennes tjugufemårsjubileum såsom skådespelare, och jubilaren beklädde i stycket lord Burleigh's centrala och krävande roll. Skådespelarens tolkning fick den heder samma prägel av allvarligt arbete, som i allmänhet är utmärkande för honom. Han förmådde visserligen inte skänka åsyftad relief åt den store administratörens och diplomatens gestalt, hans uppträdande fick mer prägel av personlig oviljas manifestering än av en stor statsmans kamp — visserligen utan nämnvärd samvetsömhet — för en av hans tidevarvs bärande idéer. Men skådespelaren gjorde i alla fall aktningvärda ansatser att höja sig från den specifikt hytönskiska stilla trumpetheten och lyfta upp det hela till ett högre plan.

Av de båda drottningarnas framställningar blev Eine Laine avgjort den som drog det längre sträet. Hon hade inte bara anlagt en förträfflig mask, hennes spel utmärktes också av en säkerhet och kraft, som särskilt väl kom till sin rätt i den stora scen i fjärde akten, som slutar med undertecknandet av dödsdomen över Maria. I en del tidigare scener bragte också hennes spel åskådaren att halvt förgäta originalgestaltens stora egenskaper för den livfulla målningen av dennas negativa drag.

Som Maria Stuart tog sig Emmi Jurkka mycket bra ut, men apparitionens förtjänster motverkades av den egendomliga plastik hon anlagt. Fru Jurkka har utomordentligt vackra händer och syns starkt medveten om värdet av ett känsligt handspel. Men här blev det för mycket av det goda. Det ständiga famlandet och tvinnandet med fingrarna plockade liksom sönder rollen för henne. Och varför detta vacklande i gång och hållning? Det gav intryck av en starkt narkotiserad eller annars patologisk människas beteende, och det var väl ändå inte meningen! Men nog nu med negativa omdömen! Fru Jurkka är en sjäfull och intelligent artist. Hennes Maria Stuart hade många levande och vackra enskildheter, den var bara liksom ofullbordad. Den avslutande helhetsprägel fattades. Den hade kanske också gjort gestalten något mera drottningmässig.

Gunstlingen Leicester framställdes av Kaarlo Kytö — en ståtlig uppenbarelse med vackert anpassad plastik. Men ansiktsspelet och deklamationen saknade slipning. Det blev för mycket detaljer, utan sammangjutning också här, för mycket bovspelet med ögonen, för litet elegans.

Mortimers roll gjordes av Fritz-Hugo Backman med ungdomligt ärlig och sympatisk inlevelse, men Ensio Joukos framställning av prästen var inte lika lyckad som den antagligen var välment.

Sista akten blev som sagt för långsläpig, och skulle vinna på en strykning i den långa scen, där drottningen undfar den sista smörjelsen. Dekorationerna voro enkelt värdiga i fängelsetablåer-

na och en ljus och upplyftande lätthet i tredje aktens parkscen. Minst tilltalande var palatsinteriören, vars färgor gick igen i den kostym man där behagat iklä Leicester.

E. A.

Den goda jorden

på Kansanteatteris scen.

Pearl Buck har försökt plöja en djupare fåra i den kinesiska jordmänen, som med lämplig konstgödsling visat sig så alstringskraftig i litteraturen. Man har nog haft på känn att de blommande körsbärsträden, i vars hägn en stor del av denna exotiskt romantiska och sensuella litteratur spirat upp, inte haft några djupare rötter i den goda kinesiska jorden. Pearl Buck har inriktat sitt intresse på den kinesiska bonden och „Den goda jorden” kan väl betecknas som en med målmedvetenhet och sakkunskap framförd skildring av kinesiska förhållanden.

Den allmänt kända och prisade romanen har inte undgått sitt öde att bli dramatiserad. Teaterpjäsen följer troget romanen, det kunde vi konstatera på Kansanteatteri i går. Någon större konst har knappast erfordrats för att plocka ut det för dialog- och dramatisk form lämpliga i romanen. Stoff och skelett finnes där nog.

Man känner sig också i början tilltalad av denna kontakt med romanen. Den primitiva kinesiska bonden Paavo är besatt av den äkta jordanden. Inte bara hans levnadsvillkor utan också hans livsyn dikteras av jordens odling och alstring. Allt detta tolkas följdriktigt i en första tablåserie, som etnografiskt och folkpsykologiskt illustrerar olika faser i den enkla bondens liv.

Men ju mer romanen strävar att höja sig över det allmänt gängse jordiska till det enskilt fritt fabulerade, desto mer sjunker dess konstnärliga nivå. Romanens berättelseform kan i alla fall åskådliggöra skildringen bättre än pjäsens åskådliggörande av skildringen kan återge den berättande tonen. Utbrytningen och uppflyttningen av de senare skedena i bondens liv på scenen när rikedomerna sätter in med sina affektiva krafter, sker med ett ytligt tillämpande av de vanliga teatraliska framkallningsmetoderna. Redan i tehusepisoden grinar den eggande exotismen fram. I slutscenen exponeras hela revykonsten i all sin brokiga prakt — dödsscenens tingeltangelshow är verkligen makaber i sina amerikaniserade sceniska yttringar.

Under de dryga fyra timmar som pjäsens verkställande tog — och det var ett tekniskt flott verkställande — hade man hunnit vara med om åtskilligt. Den i-

gendartat enkla berättelsen om den jordbundna och strävsamma bonden utmynnade i en extravagant grann operettfinal och etnografisk dräktparad — och där emellan låg en hel tablåföljd som bjöd på både skrämmande och rörande insatser. Kansanteatteri har kanske kalkylerat riktigt: att alla dessa händelser och märkvärdigheter skola beskådas med undran och beundran av den stora publiken.

Men det måste i alla fall sägas att teatern söker tillfredsställa sin publiks skådelystnad med en verklig ambition. Den visar upp vad märkvärdigt och grant den lilla Studenthusscenen kan prestera med teknisk färdighet och fattning. Eero Salmelainen, som tillsammans med Werna Pionius handhaft regin, har redan tidigare röjt sin smak och blick för det tablåmässiga arrangemanget. Tablåföljden blev dekorativt uppbyggd i Den goda jorden och den utvecklades både på bredden och på höjden. Mellanspelets folkscener blevo livligt levande bilder med skickligt anbragta knalleffekter. Regin hade lyckats bemästra hela massuppådet av medverkande aktörer och komparser. Typvarianterna av det snedögda folket voro legio och tillsammans framkallade de en koloristisk miljöbild, där den förevisade äkta österns son ingalunda stack av. Dekorationer (av Lasse Elo) och dräkter hade avgörande andel i utstyrselframgången.

Rollerna äro högst två i pjäsen. Bonden blev enkelt, tilltalande och i de tidigare tablåerna trovärdigt framställd av Kaarlo Kytö, men folkpsykologiskt frapportant var hans kines inte. Mesta intresse samlade Emmi Jurkka i hustruns roll. Hon gjorde den med en stiliserad realism, som fasthöll det trumpna och tröga i karaktären, men som glimtvis lät en ana det irrationella där bakom — i ett par scener gav detta levande inre ett välkommet innehåll åt situationerna. Den gamla pappan, som släpas med genom skådespelet och blandar sin kraxande och gnattiga stämma i de olika mellanhavandena spelades illusoriskt av Sasu Haapanen. Eino Jurkkas burleska farbror och Helvi Järveläinens veristiska gamla härskarinna kunna tjäna som goda prov på mera pregnant utstansade typer i det stora myllret av figuranter och statister.

„Hyvä maa“

Kansanteatterissa.

Saadessani tietää, että Pearl S. Buckin romaani "Hyvä maa" oli dramatisoitu ja että pari maamme suurta teatteria aikoi näytellä sen tänä vuonna, heräsi minussa epäily siitä, missä määrin aihe soveltuu teatterissa esitettäväksi. "Hyvä maa" on epos, jonka hengenvedot ovat pitkiä ja rauhallisia, siinä on liian paljon henkilöitä, liian paljon arkipäivää, jotta sen voisi kiteyttää draamaksi. Epäilykseni olikin osittain oikeutettu, se selvisi minulle Kansanteatterin perjantaisessa ensi-illassa siitakin huolimatta, että tempauduin muun yleisön mukana tunnelmaan.

"Hyvä maa", kertomus ahkeran, maata rakastavan talonpojan, Wang Lungin kohoamisesta rikkauteen, ei sisällä mitään taitekohtia, huipennuksia tai henkilöiden sisäistä kehitystä. Siltä puuttuu myös tyyllistä yhtenäisyyttä. Näytelmän olennaisimmat kuvaemat, joita kehystää Wang Lungin talonpoikaismaja, ovat kirjailijattaren aidointa epiikkaa, joka lavalla vaikuttaa varsin viehättävältä primitiivisiltä. Ne ovat miltei kuin mykkiä tauluja, joissa väreinä ovat alkukanttaisten ihmisten terveet ja teoretisointimattomat ajatukset.

Näiden kuvaelmien rinnalla on joukko toisia, jotka lähentelevät reyvyyttä. Lava on täynnä värejä ja yksilöttömiä olentoja, jotka liikkuvat kuin helmet kaleidoskoopissa, muodostaen eksoottisia yhdistelmiä. Värikkäin näistä on viimeinen kuvaelma, O-Lanin kuolema, etnograafinen tutkielma ja sinänsä kiintoisa, mutta teatterina dekadenttia. Lisäksi välähtää keskellä näytelmää taistelukuvaelma piiritystä kaupungista tulipaloineen ja ryöstöineen. Siis varsin sekava kokoomus.

Näytelmällä on kuitenkin joukko myönteisiä puolia, joihin ihastunut katsoja voi vedota. Puhtaasti draumaattiselta kannalta on suuri avu se, että näytelmän päähenkilöt ovat ääri- viivoiltaan selkeitä ja mielenkiintoa herättäviä. Sitäpaitsi on kirjailijattaren ansiota, että näytelmässä viihtyy aidolta tuntuva kiinalainen väritys, että tiedämme toimintaa ohjaavan kiinalaisen ajatusmaailman: itsestäänselvä materialismin, maan ja elämän jatkuvaisuuden mystillisen yhteyden, uskon työn siunaukseen ja velvollisuudentuntoon pohjautuvan rakkauden omaisiin. "Hyvä maa" herättää siis virkeää mielenkiintoa ja sen lukuisat herttaiset yksityiskohdat ihastusta.

Kansanteatteri oli uhrannut paljon aikaa, työtä ja varoja tähän esitykseen. Ohjauksesta vastasivat Eino Salmelainen ja Werna Piponius, jotka olivat saaneet vaikeisiin joukkokohdauksiin meidän oloissamme harvinaista joustavuutta. Parissa kohden ohjaajat eivät kuitenkaan olleet malttaneet olla tyyllittelemättä liikaa joukkoliikehtimisistä, mikä mielestäni oli turhaa efektin tavoittelemista. Myös intiimien kohtausten ohjaus oli hyvää työtä.

Illan menestyksestä tulee suurin kunnia Emmi Jurkalle, joka liitti O-Lanin uutena saavutuksena tämän vuoden henkilögalleriaansa. Vapautuneen ruma niukka naamio, vähäiset ulkonaiset keinot, herkkä sisäinen eläytyminen, siinä O-Lanin menestyksen yksinkertainen selitys. Hänen miehensä Wang Lung sai Kaarlo Kydöltä odotettua paremman, tosin ensi aluksi jäykän ja äänenkäytöltään epäonnistuneen, mutta lopussa vapautuvan tulkinnan. Näytelmän kannattavia voimia olivat edelleen Wangin vanha, kurjuuteen kiinnikasvanut isä (Sasu Haapanen), rehevän inhottava, joskus liiaksi alleviivattu setä (Eino Jurkka), tämän kitisevä, naturalistisesti nähty vaimo (Siiri Angerkoski) ja yksinkertainen naapuri Ching (Vilho Siivola). Aino Lohikosken "Käki" ja Ellen Jannon "Lootus" sen sijaan eivät läheskään vastanneet tarkoitustaan. Pitkästä osaluettelosta ansaitsee lopuksi maininnan Lu Hai Fang, kiinalaisnuorukainen, joka sydämen halusta touthusi ja lauloi lavastetun kotimaansa puitteissa.

Lasse Elo antoi jälleen näytteen kekseliäästä lavastustaitteestaan. Erikoisesti painui mieleen maalaisidyllin seesteinen ja tunnelmallinen tulkinta. Gandul Winberg oli sommitellut ja Emmi Tuukka valmistanut lukuisat, huolella harkitut ja silmiä hivelävät puvut. Näyttämömusiikki oli Yngve Ingmanin ja Sulho Rannan, luonteva suomennos Serpin.

Yleisöä oli, kuten eilen mainitsin, täysi sali ja se palkitsi esityksen runsain kukin ja loppumattomin suosionosoituksin.

I. L.

Uusi Suomi

„Hyvä maa“

Kansanteatterissa.

Pearl S. Buckin laaja romaanitriologia Kiinan oloista ja elämästä kahden viimeisen miespolven aikana on ilmestynyt suomeksikin ja lienee siis suurelle osalle yleisöä tuttu. Sen ensimmäisestä osasta Hyvä maa ovat Owen ja Donald Davis laatineet näytelmäsovituksen, johon helsinkiläinen yleisö sai eilen tutustua Helsingin Kansanteatterin ensi-illassa. Tämä monikuvaelmainen eksoottinen näyttämökertomus suurine henkilöjoukkoinen ja vaihtelevine lavastuksineen vaatii teatterilta suuria uhrauksia ja ponnistuksia, eikä Kansanteatteri ollutkaan säästännyt mitään saadakseen esityksen niin luonnolliseksi ja värikkääksi kuin mahdollista. Esityskin oli erittäin onnistunut ja sen saattaa merkitä teatterille menestykseksi. Mutta vertailu alkuteoksen ja näytelmämuodostelman välillä ei kuitenkaan ole erityisen edullinen viimeainituille.

Kaikki ne heikkoudet, jotka yleensä esiintyvät romaanien dramatisoinneissa, tuntuvat pontensoituneen Buckin lavean kansatieteellisesti kuvailevan teoksen näyttämölaitoksessa, varsinkin sen myö-

hemmissä vaiheissa. Alkupuoli, talonpojan yksinkertaisen, primitiivisen elämän kuvaus, tuntui sangen lupaavalta, jopa luonteikkaalta ja ytimekkäältäkin, mutta nälänhädän ja vallankumouksen kuvaukset jäivät jo arveluttavan kuvaelmamaiseksi pantomiimiksi, ja teehuonekohtauksesta alkaen muuttui näyttämöllinen toiminta suorastaan reyvymäiseksi silmäin koreudeksi. Näytelmälle ansioksi ei liioin lankea se, että siihen romaania ankarasti supistettaessa on kerätty niin kosolti karkean realistisia käänteitä erotiikan alalta, ja että sen yhteiskunnallinen tilinteko on samasta syystä kuroutunut kaavamaiseksi saarnaksi yläluokan turmelluksesta, mitkä kummatkin piirteet kyllä epäilemättä tapaavat kuulijakunnassa kiitollistakin kaikapohjaa. Näistä syistä ei Hyvän maan dramatisointi suinkaan kauttaaltaan tehnyt edullista vaikutusta, joskin sen eräät kohdat, varsinkin alkuosassa, välittivät kuulijalle aidompiakin katkelmia Pearl S. Buckin suurisuuntaisesta romaanista.

Laajasta henkilöluettelosta ovat ensi sijassa mainittavat Kaarlo Kydön joustavasti ja ytimekkäästi luonnehtima, joskin hiukan länsimaisesti tuntehdikas Wang Lung, Emmi Jurkan suurenmoisen primitiivisesti, jäyhäjuonteisesti ja samalla herkästi tulkitsema O Lan, Sasu Haapasen mainion kuivasti kärisevä vanha isä, Eino Jurkan mestarillisen groteski luonnetutkielma Wangin sedästä, Siiri Angerkosken syöjätäräinen sedän vaimo ja Helvi Järveläisen muumiomainen vanha valtijatari. Joukko-kohtauksetkin sujuivat varsin elävästi. Ohjauksen olivat suurella huolella ja taidolla suorittaneet Eino Salmelainen ja Werna Piponius. Lasse Elon lavastus oli erittäin onnistunut. Bengalivalaistus loppukohtauksessa vaikutti kovin naiivilta. Kiinalaista musiikkia onnistuneesti tapailevat välisoitot oli säveltänyt Yngve Ingman.

Yleisö osoitti mieltymystään voimakkaain suosionosoituksin näytännön lopussa, joka kesti keskiyöhön.

H. J-n.

Ajan Siu

Kansanteatteri on uhrannut paljon työtä ja varoja »Hyvän maan» valmisteluun. Niissä puitteissa kuin Kansanteatterin peräti epäkiitollisella näyttämöllä on mahdollista on kuvaelmasarjan ympäristökuvaus myös onnistunut. Näyttelijöille »Hyvän maan» dramatisointi tarjoaa niukalti kiitollisia tehtäviä, ei edes keskushenkilöiden kohdalla. Mielestäni paras saavutus oli Sasu Haapasen Wangin vanha isä. Haapanen oli niin hyvin ulkonaisesti kuin ilmaisullisestikin hyvin tavoittanut juuri sen, mitä Buck on tahtonut vanhalla Wangillaan ilmentää, talonpoikaisen yksinkertaisuuden ja sydämen hyvyyden, loppumattoman maanrakkauden, siveellisen ryhdikkyuden ja sukuperinteistä huolehdinnan. Myös Eino Jurkka ilmensi Bu-

lilla ei kuitenkaan ole erityisen edullinen viimeainituille. Kaikki ne heikkoudet, jotka yleensä esiintyvät romaanien dramatisoinneissa, tuntuvat pontensoituneen Buckin lavean kansatieteellisesti kuvailevan teoksen näyttämölaitoksessa, varsinkin sen myö-

hemmissä vaiheissa. Alkupuoli, talonpojan yksinkertaisen, primitiivisen elämän kuvaus, tuntui sangen lupaavalta, jopa uunteikkaalta ja ytimekkäältäkin, mutta nälänhädän ja vallankumouksen kuvaukset jäivät jo arveluttavan kuvaamamaiseksi pantomiimiksi, ja teehuonekohtauksesta alkaen muuttui näyttämöllinen toiminta suorastaan revyymäiseksi ilmään koreudeksi. Näytelmälle ansioksi liioin lankea se, että siihen romaania ankaresti supistettaessa on kerätty niin kosolti karkean realistisia käänteitä eroiikan alalta, ja että sen yhteiskunnallinen tilinteko on samasta syystä kurounut kaavamaisiksi saarnaksi yläluokan urmelluksesta, mitkä kummatkin piirteet kyllä epäilemättä tapaavat kuulijaurunassa kiitollistakin kaikapohjaa. Näistä syistä ei Hyvän maan dramatisointi suinkaan kauttaaltaan tehnyt dullista vaikutusta, joskin sen eräät kohdat, varsinkin alkuosassa, välittivät kuulijalle aidompiakin katkelmia Pearl S. Buckin suuruusuntaisesta romaaniesta. Laajasta henkilöluettelosta ovat ensijassaan mainittavat *Kaarlo Kytön* jousavasti ja ytimekkäästi luonnehtima, josin hiukan länsimaisesti tuntehikas Wang Lung, *Emmi Jurkan* suurenmoisen primitiivisesti, jäyhäjuonteisesti ja samalla herkästi tulkitsema O Lan, *Sasu Haapasen* mainion kuivasti kärisevä vanha isä, *Eino Jurkan* mestarillisen groteski luonnetutkielma Wangin sedän, *Siiri Angerkosken* syöjätäräinen vaimo ja *Helvi Järveläisen* mutuiomainen vanha valtiatar. Joukko-kohtauksetkin sujuivat varsin elävästi. Ohjauksen olivat suurella huolella ja aidolla suorittaneet *Eino Salmelainen* ja *Verna Pionius*. *Lasse Elon* lavastus oli erittäin onnistunut. Bengalivalaistus oppukohtauksessa vaikutti kovin miellyttävästi. Kiinalaista musiikkia onnistuneesti tapailevat välisoitot oli säveltänyt *Ingve Ingman*.

Yleisö osoitti mieltymystään voimakkaasti suosiosoitukseen näytännön lopusta, joka kesti keskiyöhön.

H. J.—n.

Ajan Siu

Kansanteatteri on uhrannut paljon taitoa ja varoja »Hyvän maan» valmistamiseen. Niissä puutteissa kuin Kansanteatterin peräti epäkiitollisella näyttämöllä mahdollista on kuvaelmasarjan ymmärtäminen ja ymmärtäminen. Näyttämökuvaus myös onnistunut. Näyttämökuville »Hyvän maan» dramatisointi tarjosi niukalti kiitollisia tehtäviä, ei edes esikushenkilöiden kohdalta. Mielestäni paras saavutus oli *Sasu Haapasen* Wangin vanha isä. Haapanen oli niin hyvin ulkonaisesti kuin ilmaisullisesti hyvin tavoittanut juuri sen, mitä *Sasu* on tahtonut vanhalla Wangillaan mentää, talonpoikaisen yksinkertaisuuden ja sydämen hyvyyden, loppumattoman maanrakkauden, siveellisen ryhdikyyden ja sukuperinteistä huolehdivien. Myös *Eino Jurkan* ilmensi *Buckin* romaaniin saamaani mielikuvaa hyvin vastaavasti Wangin sedän. Vaino vain, että *Siiri Angerkosken* vaimo oli siinä määrin ylikarriibitu, että tästä sukulaispariskunnasta muodostua paikottain paremmin farsin kuin »Hyvän maan» kaltaisen näyttämösovitukseen sopeutuva henkilöpari. *Emmi Jurkan* O-Lanista luoma henkilökuva on ilmeisen omaperäinen, niin kuin näyttelijättären henkilökuvat yleensäkin. Missä määrin *Jurkan* O-Lan vastaa *Buckin* järkyttävästi vaikuttavaa *O-Lan*ia, on monin kohdin kyseenalaista. *Jurkan* ennestään tutut ekspressiiviset kuvaukset omituisine ilmekielineen ja symbolisellisine erikoisuuksineen alkavat jo tuntua piinallisilta. *Kaarlo Kytön* Wang Lungin taas merkitsisin varsin taiteellisen tasoiseksi. Ohjauksesta vastaavat *Eino Salmelainen* ja *Verna Pionius*.

Muuten — elävän kiinalaisen avustuksen mainostaminen yleisöä vetävänä tekijänä ei olisi ollut aiheellista.

O. R.—ri.

wen ja *Donald Dawis*, jotka ovat mitelleet *Pearl S. Buckin* romaaniin vanha maan näyttämöä varten, eivät yrittäneetkään tehdä kiinteärakenteista näytelmää vaan kymmenosaisen makertomuksen. Ensimmäinen osatähti nuoren kiinalaisen talonpojan Wang Lungin valmistautumista ja ilojännittynyttä mielialaa hänen lähessään hakemaan *Huangin* suuresta vaimosta itselleen vaimoa, O-Lan nimistä naimista, jota hän ei aikaisemmin oles nähnytkaan. Viimeinen osa kuvaa Wangin työteliään ja elämänurheudessaan liikuttavan vaimon hiljasta kuoleman samaisessa talossa sen rikkaana vaimona. Kahdeksaan muuhun osaan on jaettu sekä koho- että laskukohtia onnivivahteisen elämän eri taitteista.

Tämä pitkä draamakertomus piti perustana Kansanteatterin ensi-iltojen yleisön mielenkiinnon herpautumatta viikkokierroilla ja kiitos siitä lankeaa etupäässä onnistuneen ohjauksen ja eräiden hyvien näyttelijäsuoritusten tilille. Johtaja *Eino Salmelainen* oli ohjauksessaan välttämättä suuria eleitä ja turhaa tunteilua. Hän oli antanut »Hyvän maan» olla sitä mitä oli, epäillisen kertomuksen, vailla dramaattisia kohtauksia, täynnä pieniä eloisia yksityiskohtia, milloin välittömän näytelmän aiheuttajia, milloin hiljasta näytelmän synnyttäviä. Tapaussarjat sujuivat värikkäänä kuvauksina peräkkäin ollen niinkuin keskiaikaisen moraliteetin johtavana ajatuksena kiihkeä maanrakkauden ylistys. Paikallistuntuun oli kiinnitetty suurta huomiota ja kiinalaisuuden aikaansaamiseksi oli kai tehty kaikki mikä ikinä voidaan suomalaisella näyttämöllä. Värikkäät ja loistavat puut, oudot tavat ja länsimaisen katsantokannan mukaan merkilliset mielipiteet antoivat esitettävälle elämälle kaukaisen ja satumaisen hohteen, mutta tämä kaikki oli vain kehystä. Oleellisemmalle näytelmässä, erään avioliiton tarinalla, oli annettu yksinkertaisen koruton, inhimillinen ja taiteellinen muoto.

»Hyvän maan» paljon henkilöitä käsittelevä näyttämösuoritus monine joukkokohtauksineen oli kunnioitettava, yksityiskohtiaan myöten ehjä ja harkittu ohjaajateko, josta *Eino Salmelainen* saattaa olla ylpeä. Johtaja *Salmelainen* oli ollut auttajanaan etupäässä joukko-kohtauksien sommittelussa ja valomissessa *Elannon* Näyttämön tunnollinen ja taiteellisesti herkkävaistoinen ohjaaja *Verna Pionius*, jolle lankeaa osa ohjauksesta tulevasta kiitoksesta. Kerjäläisten valittava ja rytmillinen joiku jäi vaikuttavana mieleen, näiden nälkäisten ihmisten hiljainen valitus antoi näytelmän kulle oman tehoisan sosiaalisen sävynsä.

Kummatkin pääosan suorittajat, *Emmi Jurkka* ja *Kaarlo Kytö* saavuttivat mielinpainuvan taiteellisen tuloksen. *Emmi Jurkan* O-Lan oli ruma ja inhimillinen siitä hetkestä saakka jolloin hän kulmikkaan nopeasti hiukan kumaraharteisena, kädet rinnan edessä ilmestyi vaimoaan odottavan Wang Lungin eteen ja alkaa puhua vasta sitten kun mies maksaa hänen mielestään liian paljon persikoista käheällä, kiihkeällä äänellä näin kuin pingoittuneesti paljastaen sen nuoren persoonallisen voiman, mikä näytelmässä kaikkien halveksimassa, piestyssä jätetyössä piilee. Puuskittain, hyvin arvoin hän väläyttelee samaa voimaa, ja kysymyksessä äidiksi tulevan nuoren vaimon kunnianhimoinen unelma siitä, miten hän silkkiin puettuine poikineen usissa vaatteissa saapuu näyttämöön istaen taloon, jossa oli ollut orjana, tai talon kauheimpina hetkinä uskaltanut perheineen lähteä pakomatalle — näin järkyttävän luonnollisesti hän apensa hätäilyyn siitä, että olisi mahdollisesti nouseva peloittavaan, tulen voimalla kulkevaan matkavaunuun, vastaa jaa: Nyt on uskallettava mitä tahansa tai kuolinhetkellä vielä paljastaa viinansa sitä naista, joka riisti häneltä mieheensä rakkauden ja tämän palvelijaa titaan.

Kaikesta inhimillisestä suuruudestaan olimatta O-Lanissa on sitä arkista taluutta, josta hänen miehensä häntä kiikittävä miehekkään voiman tunnusta syyttää, se paljastuu hänen ymmärtäessään poikansa varastamista, se paljastuu hänen omassa itsekkäässä elämänsä elutavassaan hänen anastaessaan kaupungin rikkaan miehen talosta tervet, mutta kuitenkin ei omaisuus

Emmi Jurkka ja Kaarlo Kytö.

tärkele hänen sisintä, tervettä raatajaluonnettaan niinkuin se tarvelee hänen miehensä sisäisen olemuksen.

Kaarlo Kytö Wang Lung oli jollakin lailla avonaisempi, raikkaampi ja rauhallisempi taideluumus kuin *O-Lan*, se ei kiehtonut sisäisellä, monumenttaalisella voimallaan, mutta se oli selväpiirteinen, johdonmukainen ja inhimillinen. Tässä Wang Lungissa ei edes sillä hetkellä, jolloin hän riistää *O-Lan*-raukalta hänen viimeiset kaksi pienintä jalokiveään antaakseen ne uudelle vaimolle. *Lotukselle* ollut alhaista raakuutta vaan ainoastaan hermostunutta kiihkeyttä ja ärtynisyyttä. Hän on liaksi kiireinen ehtiäkseen kuunnella toisen äänettämiä mielialoja. Niinkuin *Emmi Jurkka* naisytyppiinsä kykeni luomaan jotain alkuvaiheista, mystillistä luonnonäitiä, oli *Kaarlo Kytö* pinnallisessa häilähtävyydessään ja suoraviivaisessa inhimillisyydessään tyyppillinen mies.

Mutta pääosasuoritusten rinnalla on tällä kertaa mainittava erikoisen kunnioitettavaa muitakin näyttelijätekoja, *Sasu Haapasen* johdonmukaisesti kehitetty nariseva, itsekäs ja elois vanhus, *Eino Jurkan* leveästi otettu, alhaisessa itsekkytydessään ja mataluudessaan pyörivä luonnollinen Wangin setä, *Anni Härmäläisen* myykkä, mutta eleilyltään mielinpainuva Wangin hullu tytär — ajateltakoon vain kohtausta, jossa tyttö valittaa sidottujen jalkojensa aiheuttamaa tuskaa, kohtausta joka *Emmi Jurkan* vaikuttavine vuoroosineen oli mestarillinen —, *Helvi Järveläisen* rohkeasti piirretty keltainen, kiihtunut ooppiumia polttava »vanha valtiatar» ja *Aino Lohikosken* irvokas, aistillisessa naurunkuherruksessaan realistinen naisyyppi.

Lasse Elon lavastuksesta kaipasi jotain kiinalaisempaa, ainakin maisemakuvista olisi odottanut että Wang Lungin savimökkii esitettäessä olisi taustassa erikoisesti tullut esille Kiinassa esiintyvä maanlähkeä tiheään asuttuna kylämaisemana tai jonain sellaisena. Mutta ymmärrämme kyllä, että kymmenosaisen näytelmän lavastus niin puutteellisella näyttämöllä kuin ylioppilastalon on, on vaikeaa. Kaupunkikuvassa oli saatu ahdistavaa, eksoottista tunnelmaa ja *Huangin* palatsi vaikutti asialliselta.

Pukujen sommittelija *Gandul Winberg* ja valmistaja *Emmi Tuukka* ansaitsevat kiittävän maininnan. Kapellimestari *Yngve Ingman* oli osien välillä järjestänyt eksoottista musiikkia, ensimmäisellä väliajalla kävi oikea kiinalainen *Lu Hai Fang* laulamassa äidinkieltään, esitystä häittäsi kuitenkin ramppikuume, joka kai vähenee seuraavien esitysten aikana.

Ensi-illan yleisö osoitti kauan ja lämpimästi suosiotaan, se ei poistunut ennenkuin johtaja *Salmelainen* oli näyttänyt ja koetti vielä houkuttaa esille neiti *Pionius*stakin, joka kuitenkin haluamalla osoittaa, että kaikki kunnia kuului varsinaiselle ohjaajalle, pysyi vaatimattomasti poissa. Näyttelijät saivat kukkia runsaasti. »Hyvästä maasta» tulee varmasti yleisömenestys.

S-K. K.

Nyårspremiär på Kansanteatteri.

Det nya årets första premiär gick fredagkväll av stapeln i Studenthuset på Kansanteatteri, som uppförde skådespelet »Hyvä maa». Pjesen är en dramatisering av *Pearl Bucks* roman med samma namn, vilken enligt vad det uppgivits haft att fröjda sig åt en betydande publiksuccé. I likhet med de flesta dramatiseringar är också »Hyvä maa» ingenting annat än ett tämligen schablonmässigt gjort referat av bokens innehåll och man förstår utan vidare att stoffet lämpar sig ofantligt mycket bättre för en roman än för sceniskt bruk. Hela denna historia om den kinesiska bonden Wang Lung och hans kärlek till jorden, om hans och hans trogna hustru O-Lans strävsamma, av mödor och faror fyllda liv och hans sist och slutligen vunnna rikedom saknar verklig dramatisk nerv. Pjesen består av icke mindre än tio tablåer, vilka gruppera sig kring olika skildringar med Wang Lung som huvudfigur, men vilka icke äga mycket av den spänning som dock hörer ett skådespel till. Vad som i detta avseende brister ha de två författarna, vilka affischen nämner som upphovsmän till dramatiseringen, *Owen* och *Davis*, sökt ersätta med en del yttre teatereffekter i ett par av dramats tablåer i andra akten — den stora hungersnöden och striderna — men utan att dock mäktat åstadkomma annat än en momentan uppräckning i skildringens jämna förlopp. Ett annat intresse, varmed man i pjesen sökt fångla åskådarnas uppmärksamhet, ligger i det etnografiska elementet, som är mycket framträdande. De kinesiska sedvänjorna och bruket, de kinesiska klädedräkterna och allt vad till det kinesiska livet överhuvudtaget höver spelar en mycket framträdande roll i pjesen och när sin kulmen i den tröttsamt utdragna fjärde akten, vilken också bär skulden till att föreställningen avslutas först närmare midnatt.

Pjäsen är sålunda också ett utstyrselstycke och Kansanteatteri hade tydligen nedlagt både möda och kostnader på dess iscensättning. *Regin*, som var *Eino Salmelainen* och *Verna Pionius*, förtjänar erkännande för den omsikt, vilken egnets alla detaljer. Även dekorationerna få betecknas såsom lyckade. Den långa personförteckningen nödvändiggjorde ett ovanligt stort uppbåd av medverkande. Emellertid voro de enskilda rollerna icke särdeles tacksamma eller ur skådespelarsynpunkt givande. Icke ens de båda huvudrollerna, Wang Lung och O-Lans, gävosina framställare herr *Kytö* och fru *Jurkka* tillfälle till några särskilt intresseväckande prestationer. Vardera hade efter texten skapat trovärdiga typer med goda masker och båda genomförde sina partier med mycken konsekvens och omsorg utan att dock i rollerna finna stoff för något annat eller mera därutöver. Fru *Jurkka* gjorde i alla fall scenen, då den nya hustrun införes i hemmet, på ett sätt, som gjorde intryck — hennes stumma spel var av bästa verkan. Detsamma gäller om övriga uppträdande — herr *Haapanen* som den gamle fadern, fröken *Lohikoski* som Käki, herr *Jurkka* som Wangs farbroder för att nämna blott några.

Den talrika publiken mottog pjesen med livligaste bifall och efter sista akten föll de långvariga applåderna med särskild styrka och kraft.

H. J. L.

„Hyvä maa“

Kansanteatterissa.

Saadessani tietää, että Pearl S. Buckin romaani "Hyvä maa" oli dramatisoitu ja että pari maamme suurta teatteria aikoi näyttellä sen tänä vuonna, heräsi minussa epäily siitä, missä määrin aihe soveltuu teatterissa esitettäväksi. "Hyvä maa" on epos, jonka hengenvedot ovat pitkiä ja rauhallisia, siinä on liian paljon henkilöitä, liian paljon arkipäivää, jotta sen voisi kiteyttää draamaksi. Epäilykseni olikin osittain oikeutettu, se selvisi minulle Kansanteatterin perjantaisessa ensi-illassa siitakin huolimatta, että tempauduin muun yleisön mukana tunnelmaan.

"Hyvä maa", kertomus ahkeran, maata rakastavan talonpojan, Wang Lungin kohoamisesta rikkauteen, ei sisällä mitään taitekohtia, huipennuksia tai henkilöiden sisäistä kehitystä. Siltä puuttuu myös tyyllisiä yhtenäisyyttä. Näytelmän olennaisimmat kuvaelmat, joita kehystää Wang Lungin talonpoikaismaaja, ovat kirjailijattaren aidointa epiikkaa, joka lavalla vaikuttaa varsin viehättävältä primitiivisiltä. Ne ovat miltei kuin mykkiä tauluja, joissa väreinä ovat alkukanttaisten ihmisten terveet ja teoretisoidut ajatukset.

Näiden kuvaelmien rinnalla on joukko toisia, jotka lähentelevät reyvyyttä. Lava on täynnä värejä ja yksilöitä, jotka liikkuvat kuin helmet kaleidoskoopissa, muodostaen eksoottisia yhdistelmiä. Värikkäin näistä on viimeinen kuvaelma, O-Lanin kuolema, etnograafinen tutkielma ja sinänsä kiintoisa, mutta teatterina dekadenttia. Lisäksi välähtää keskellä näytelmää taistelukuvaelma piirittävää kaupungista tulipaloineen ja ryöstöineen. Siis varsin sekava kokoomus.

Näytelmällä on kuitenkin joukko myönteisiä puolia, joihin ihastunut katsoja voi vedota. Puhtaasti dramaattiselta kannalta on suuri avu se, että näytelmän päähenkilöt ovat ääri- viivoiltaan selkeitä ja mielenkiintoa herättäviä. Sitäpaitsi on kirjailijattaren ansiota, että näytelmässä viihtyy aidolta tuntuva kiinalainen värytys, että tiedämme toimintaa ohjaavan kiinalaisen ajatusmaailman: itseäänselvään materialismin, maan ja elämän jatkuvaisuuden mystillisen yhteyden, uskon työn siunaukseen ja velvollisuudentuntoon pohjautuvan rakkauden omaisiin. "Hyvä maa" herättää siis virkeää mielenkiintoa ja sen lukuisat herttaiset yksityiskohdat ihastusta.

Kansanteatteri oli uhrannut paljon aikaa, työtä ja varoja tähän esitykseen. Ohjauksesta vastasivat Eino Salmelainen ja Verna Piponius, jotka olivat saaneet vaikeisiin joukkokohtauksiin meidän oloissamme harvinaista joustavuutta. Parissa kohden ohjaajat eivät kuitenkaan olleet malttaneet olla tyyllittelemättä liikaa joukkoliikehtimisistä, mikä mielestäni oli turhaa efektin tavoittelemista. Myös intiimien kohtausten ohjaus oli hyvää työtä.

Illan menestyksestä tulee suurin kunnia Emmi Jurkalle, joka liitti O-Lanin uutena saavutuksena tämän vuoden henkilögalleriaansa. Vapautuneen ruma niukka naamio, vähäiset ulkonaiset keinot, herkkä sisäinen eläytyminen, siinä O-Lanin menestyksen yksinkertainen selitys. Hänen miehensä Wang Lung sai Kaarlo Kydöltä odotettua paremman, tosin ensi aluksi jäykän ja äänenkäytöltään epäonnistuneen, mutta lopussa vapautuvan tulkinnan. Näytelmän kannattavia voimia olivat edelleen Wangin vanha, kurjuuteen kiinnikasvanut isä (Sasu Haapanen), rehevän inhottava, joskus liiaksi alleviivattu setä (Eino Jurkka), tämän kitisevä, naturalistisesti nähty vaimo (Siiri Angerkoski) ja yksinkertainen naapuri Ching (Vilho Siivola). Aino Lohikosken "Käki" ja Ellen Jaron "Lootus" sen sijaan eivät läheskään vastanneet tarkoitustaan. Pitkästä osaluettelosta ansaitsee lopuksi maininnan Lu Hai Fang, kiinalaisnuorukainen, joka sydämen halusta toudusi ja lauloi lavastetun kotimaansa puitteissa.

Lasse Elo antoi jälleen näytteen kekseliäästä lavastustaitteestaan. Erikoisesti painui mieleen maalaisydyllin seesteinen ja tunnelmallinen tulkinta. Gandul Winberg oli sommitellut ja Emmi Tuukka valmistanut lukuisat, huolella harkitut ja silmiä hivelevät puvut. Näyttämömusiikki oli Yngve Ingmanin ja Sulho Rannan, luonteva suomennos Serpin.

Yleisöä oli, kuten eilen mainitsin, täysi sali ja se palkitsi esityksen runsain kukin ja loppumattomin suosio-osoituksin.

I. L.

Uusi Suomi

„Hyvä maa“ Kansanteatterissa.

Pearl S. Buckin laaja romaanitrilogia Kiinan oloista ja elämästä kahden viimeisen miespolven aikana on ilmestynyt suomeksikin ja lienee siis suurelle osalle yleisöä tuttu. Sen ensimmäisestä osasta Hyvä maa ovat Owen ja Donald Davis laatineet näytelmäsovituksen, johon helsinkiläinen yleisö sai eilen tutustua Helsingin Kansanteatterin ensi-illassa. Tämä monikuvaelmainen eksoottinen näyttämökertomus suurine henkilöjoukkoineen ja vaihtelevine lavastuksineen vaatii teatterilta suuria uhrauksia ja ponnistuksia, eikä Kansanteatteri ollutkaan säästännyt mitään saadakseen esityksen niin luonnolliseksi ja värikkääksi kuin mahdollista. Esityskin oli erittäin onnistunut ja sen saattaa merkitä teatterille menestykseksi. Mutta vertailu alkuteoksen ja näytelmämuodostelman välillä ei kuitenkaan ole erityisen edullinen viimeainituille.

Kaikki ne heikkoudet, jotka yleensä esiintyvät romaanien dramatisoinneissa, tuntuvat pontentoituneen Buckin lavean kansatieteellisesti kuvailevan teoksen näyttämölaitoksessa, varsinkin sen myö-

hemmissä vaiheissa. Alkupuoli, talonpojan yksinkertaisen, primitiivisen elämän kuvaus, tuntui sangen lupaavalta, jopa luonteikkaalta ja ytimekkäältäkin, mutta nälnhädän ja vallankumouksen kuvaukset jäivät jo arveluttavan kuvaelmamaiseksi pantomiimiksi, ja teehuonekohtauksesta alkaen muuttui näyttämöllinen toiminta suorastaan revyymäiseksi silmään koreudeksi. Näytelmälle ansioksi ei liioin lankea se, että siihen romaania ankarasti supistettaessa on kerätty niin kosolti karkean realistisia käänteitä erotiikan alalta, ja että sen yhteiskunnallinen tilinteko on samasta syystä kurottunut kaavamaiseksi saarnaksi yläluokan turmelluksesta, mitkä kummatkin piirteet kyllä epäilemättä tapaavat kuulijakunnassa kiitollistakin kaikapohjaa. Näistä syistä ei Hyvän maan dramatisointi suinkaan kauttaaltaan tehnyt edullista vaikutusta, joskin sen eräät kohdat, varsinkin alkuosassa, välittivät kuulijalle aidompiakin katkelmia Pearl S. Buckin suurisuuntaisesta romaanista.

Laajasta henkilöluettelosta ovat ensisijassa mainittavat Kaarlo Kydön joustavasti ja ytimekkäästi luonnehtima, joskin hiukan länsimaisesti tuntehtikas Wang Lung, Emmi Jurkan suurenmoisen primitiivisesti, jäyhäjuonteisesti ja samalla herkästi tulkitsema O Lan, Sasu Haapasen mainion kuivasti kärisevä vanha isä, Eino Jurkan mestariillisen groteski luonnetutkielma Wangin sedästä, Siiri Angerkosken syöjätäräinen sedän vaimo ja Helvi Järveläisen muumiomainen vanha valtijatari. Joukko-kohtauksetkin sujuivat varsin elävästi. Ohjauksen olivat suurella huolella ja taidolla suorittaneet Eino Salmelainen ja Verna Piponius. Lasse Elon lavastus oli erittäin onnistunut. Bengalivalaistus loppukohtauksessa vaikutti kovin naiivilta. Kiinalaista musiikkia onnistuneesti tapailevat välisoitot oli säveltänyt Yngve Ingman.

Yleisö osoitti mieltymystään voimakain suosio-osoituksin näytännön lopussa, joka kesti keskiyöhön.

H. J—n.

Ajan Siu

Kansanteatteri on uhrannut paljon työtä ja varoja "Hyvän maan" valmisteluun. Niissä puitteissa kuin Kansanteatterin peräti epäkiitollisella näyttämöllä on mahdollista on kuvaelmasarjan ympäristökuvaus myös onnistunut. Näyttelijöille "Hyvän maan" dramatisointi tarjoaa niukalti kiitollisia tehtäviä, ei edes keskushenkilöiden kohdalla. Mielestäni paras saavutus oli Sasu Haapasen Wangin vanha isä. Haapanen oli niin hyvin ulkonaisesti kuin ilmaisullisestikin hyvin tavoittanut juuri sen, mitä Buck on tahtonut vanhalla Wangillaan ilmentää, talonpoikaisen yksinkertaisuuden ja sydämen hyvyyden, loppumattoman maanrakkauden, siveellisen ryhdikyyden ja sukuperinteistä huolehdinnan. Myös Eino Jurkka ilmensi Buckin romaanista saamaani mielikuvaa täysin vastaavasti Wangin sedän. Vähän vain, että Siiri Angerkosken Sedän vaimo oli siinä määrin ylikarrikoitu, että tästä sukulaispariskunnasta oli muodostua paikottain paremmin farsisiin kuin "Hyvän maan" kaltaiseen näyttämösovituksen sopeutuva henkilöpari. Emmi Jurkan O-Lanista luoma henkilökuva on ilmeisen omaperäinen, niinkuin näyttelijättären henkilökuva yleensäkin. Missä määrin Jurkan O-Lan vastaa Buckin järkyttävästi vaikuttavaa O-Lania, on monin kohdin kyseenalaista. Jurkan ennestään tutut ekspressiiviset purkaukset omituisine ilmeikieliseen ja äänellisine erikoisuuksiineen alkavat jo tuntua piinallisilta. Kaarlo Kydön Wang Lungin taas merkitsisin varsin tavallisen tasoiseksi. Ohjauksesta vastaavat Eino Salmelainen ja Verna Piponius.

Muuten — elävän kiinalaisen avustajan mainostaminen yleisöä vetävänä tekijänä ei olisi ollut aiheellista.

O.R.—ri.

wen ja Donald Davi
mitelleet Pearl S. Buc
vän maan' näyttämöä
yrittäneetkään tehdä
a näyttelmää vaan ky
amakertomuksen. Ensi
tää nuoren kiinalaisen
ng Lungin valmistautu
jännittänyt mielialaa
ssään hakemaan Huang
osta itselleen vaimoa, O
anaista, jota hän ei aika
es nähnytään. Viimeine
nän työteliään ja elämänt
n liikuttavan vaimon hi
aa samaisessa talossa
nähtänä. Kahdeksaan n
säilyy sekä koho- että
onivivahteisen elämän eri

Tämä pitkä draamakerton
antä-iltana Kansanteatteri
leisön mielenkiinnon herpa
teillä ja kiitos siitä lankea
onnistuneen ohjauksen ja erä
näyttelijäsuoritusten tilille.
Salmelainen oli ohjauks
tänyt suuria eleitä ja turha
Hän oli antanut "Hyvän ma
mitä oli, epäillisen kertomu
dramaattisia kohtauksia, tä
eloisia yksityiskohtia, milloin
naurun aiheuttajia, milloin h
kutusta synnyttäviä. Tapau
juivat värikkäinä kuvauksina
ollen niinkuin keskiaikaisen
johtavana ajatuksena kiihkeä
kauden ylistys. Paikallist
kiinnitetty suurta huomiota
suuden aikaansaamiseksi oli
kaikki mikä ikinä voidaan su
näyttämöllä. Värikkäät ja lo
vut, oudot tavat ja länsimais
tokannan mukaan merkilliset
antoivat esitettävälle elämälle
ja satumaisen hohteen, m
kaikki oli vain kehystä. Olee
näytelmässä, erään avioliito
oli annettu yksinkertaisen k
himillinen ja taiteellinen muot

"Hyvän maan" paljon hen
sittävä näyttämösuoritus mo
kokohtauksineen oli kunnioitet
tyiskohtiaan myöten ehjä ja
ohjaajateko, josta Eino Salmel
taa olla ylpeä. Johtaja Salme
ollut auttajanaan etupäässä
kohtauksien sommittelussa
vomisessa Elannon Näyttämö
nen ja taiteellisesti herkkävai
jaaja Verna Piponius, jol
osa ohjauksesta tulevasta k
Kerjäläistä "Hyvän maan"
"Hyvän maan" näyttämösuoritus
menen kertaa kukkosen
nollimatta, että ovat joka
tä jätellä muutamia emose
ttavat jo muuten kuorint
vaikka toiset jo hantor m
onta kiirettä.
syömäpyörähdyskseenään
na hurmionna, koska se k
tta siitä hommasta on an
koa kestävää pesässä maka
no on pitkä ja raskas urak
vaan jäävät hautomaan he
enevät naaraat eivät tulit ha
traavina aamuna pesnissä
ntoon. Ja niinpä käy, hi
see sitä, että pesä on tulo m
pehneimmillä rintautuv ja
a munakasa hienolla hen p
laan ja vihdoin peritään m
nu akka, postin munnitaan, j
t koskaan.
kanaan — mutta vain naaraat
oman munan syövä ne ainu